

18.05.2022

Група № 31

Урок № 59-60

Тема уроку: Фонетика, орфоепія, орфографія, синтаксис, пунктуація, стилістика (підготовка до ЗНО)

Мета уроку: перевірити знання здобувачів освіти тем з фонетики, орфоепії, орфографії, синтаксису, пунктуації, стилістики; розвивати пам'ять, увагу, логічне мислення, самостійність, уміння розпізнавати вивчені мовні явища, формувати уміння вчитися, виконувати тестові завдання, працювати самостійно, виховувати повагу до мови.

Матеріали до уроку:

Шановні учні, це останній урок з української мови, тому прошу вас надіслати мені виконані завдання як до попередніх уроків (хто іще цього не зробив), так і до уроку № 60 до кінця тижня.

Виконайте наступні тестові завдання з однією правильною відповіддю в робочому зошиті.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net

У темі листа вкажіть ваше прізвище, предмет, номер групи та № уроку.

Частина 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді й обведіть кружечком букву, яка йому відповідає.

1. Наголос падає на другий склад у слові
  - A** принести
  - B** подруга
  - C** олень
  - D** обруч

2. Помилку в написанні імені по батькові допущено в рядку
  - A** Якович, Яківна
  - B** Григорович, Григорівна
  - C** Олексійович, Олексієвна
  - D** Анатолійович, Анатоліївна

3. Правильно утворено словосполучення
  - A** не звертати уваги
  - B** навчатися музики
  - C** сміятися над братом
  - D** перетворитися в рослину

4. У переносному значенні вжито прикметник у словосполученні
  - A** дерев'яний стілець
  - B** тверда поверхня
  - C** золота сережка
  - D** гостре слово

5. Спонукальним є речення
  - A** Чарують зір червоні кетяги і сині верби.
  - B** Приплівайте до колиски, лебеді, як мрії.
  - C** Нам треба в змаганнях мудрості й терпіння.
  - D** Який широкий Дніпро з київських пагорбів!

6. **НЕПРАВИЛЬНО** побудовано речення
  - A** Кожному з нас є що розповісти.
  - B** Я люблю й захоплюся Львовом.
  - C** Нізащо не зволікайте з лікуванням.
  - D** Двоє хитрих мудрого не переважать.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.

(1) Що довше дивишся на **зорі**, то більше набираєш такої певності: вони, далекі, стають для тебе близькими, що міг би й рукою торкнути. (2) І коли опускаєш **зорі до/долу**, то все навколо починає відкриває новий, *не/відомий* тобі смисл, якого раніше чи не хотів помічати, чи він ховався від

тебе. **(3)** Іншими очима дивишся на дорогу, на якій оце стойш вловлюючи прибитий вічною вогкістю запах куряви. **(4)** Натхнено-пильним зором прилипаєш до постаті людини, що, огорнувшись темрявою, зникнувши в її таємничому коконі, посувавтесь тобі *на/зустріч*. **(5)** І коли маєш такий *не/будений* настрій, то боляче буває дивитися, як падає **зірка**.

7. Окремо в тексті треба писати видлену сполучку слів

- A** до/долу
- B** не/відомий
- C** на/зустріч
- D** не/будений

8. У формі називного відмінка вжито слово

A зорі	B запах
C зір	D зірка

9. Слово *таємничому* (речення 4) можна замінити на всі названі варіанти, **ОКРІМ**

A секретному	B казковому
C загадковому	D чарівному

10. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

A першому	B третьому
C другому	D четвертому

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді й обведіть кружечком букву, яка йому відповідає.

11. За алфавітом записано всі слова рядка

- A** бавити, багато, батарея, баталія
- B** габарити, гавкати, гатунок, гачок
- C** десяток, династія, діалог, дочка
- D** жалість, жертві, журі, журавель
- E** широко, шість, шепіт, шоколад

12. Спрощення приголосних треба позначати на письмі в усіх словах рядка

- A** щас..ливий, зліс..ний, контекс..ний
- B** напас..ник, проїз..ний, жаліс..ний
- C** піз..ній, зап'яс..ний, беззахис..ний
- D** швидкіс..ний, артис..ці, прос..лати
- E** навмис..не, аген..ство, доблес..ний

13. Літеру *з* треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка

- A** ..чорнілій, ..цілення, ..хібити
- B** ..чесати, бе..коштовно, ..читати
- C** ..чавити, ро..писати, ..пекти
- D** ..бивати, не..проста, бе..крилій
- E** ..цидити, ..шити, ..тиснути

14. Прочитайте уривок з поезії.

Я сьогодні, як небо, захмар(1)на,
Зранку думка тр(2)вожна пр(3)йшла:
Про достаток ми жадібно мар(4)мо
І не бач(5)м, як гине душа.

Букву *e* треба писати замість цифри

- A** 1   **B** 2   **C** 3   **D** 4   **E** 5

15. Редагування потребує словосполучення
А тонкий тюль
Б далекий путь
В гострий біль
- Г сильний нежить
Д кумедний поні
16. Вислів *пройти і Крим, і Рим, і мідні труби* протилежний за значенням фразеологізму
А собаку з'їсти
Б побувати в бувальцях
В пройти сито й решето
Г не бачити смаленого вовка
Д пройти крізь вогонь і воду
17. Речення з однорідними членами утвориться, якщо до частини *Сонце пірнуло за небокрай ... додати*
А ... але навколо ще було доволі світло.
Б ... не сказавши мені «прощавай».
В ... і забрало ніжне тепло.
Г ... місяць усім усміхнувся.
Д ... так що враз потемніло навколо.
18. На запитання *Котра година?* правильною є відповідь
А сім годин сорок хвилин
Б без п'ятнадцяти десять
В двадцять після шести
Г рівно чотири години
Д за двадцять шоста
19. Помилку в написанні імені по батькові допущено в рядку
А Кузьмич, Кузьмівна
Б Петрович, Петрівна
В Юрійович, Юріївна
Г Ігоревич, Ігорівна
Д Ілліч, Іллівна
20. Прочитайте речення.
Найбільш ... проектами зацікавилися ті підприємства, які мають значно ... ресурси й ... потенціал.
Правильним є варіант послідовного заповнення пропусків
А вигіднішими, потужніші, найбільший
Б вигідними, потужні, найбільший
В вигідними, потужніші, більший
Г вигіднішими, потужні, найбільший
Д вигідними, потужніші, найбільший
21. Поширеним є речення
А Життя ніби ралі.
Б Шедевр урятовано.
В Спинись, хвилино!
Г Мабуть, відпочину.
Д Три шляхи розійшлися.
22. Помилковою є етикетна формула
А Даруйте!
Б Вибачте!
В Пробачте!
- Г Вибачаюсь!
Д Перепрошую!

23. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
- A** «Ступінь деградації цього суспільства ти не можеш зміряти, ти не термометр, — сказала дружина, — Заспокойся».
- B** Карло вхопив матір за плечі, придушив з усієї сили до хліва й крикнув, як несамовитий: «Нате, їжте мене, або я вас з'їм!»
- C** Я заплющую очі і, як самець напрозвесні, захлипаюсь і шепочу: «Кому потрібно знати деталі моїх переживань?»
- D** «Мені! — каже, піднявши голову Шрам. — Я був би баба, а не козак, коли б заплакав од свого лиха».
- E** «Я безтязмно люблю вас, — шепнув він. — Ви особлива, ви якась чудова».

У завданнях 24–28 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених ЦИФРАМИ, виберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений БУКВОЮ. Поставте позначки в таблицях відповідей на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви).

24. Доберіть до слів синоніми.

<i>Слово</i>	<i>Синонім</i>					
1 пролог	А окраїна	1	Б	В	Г	Д
2 паритет	Б кінцівка	2				
3 периферія	В рівність	3				
4 платформа	Г позміст	4				
	Д вступ					

25. З'ясуйте, яким членом речення є виділені слова в прикладах.

<i>Член речення</i>	<i>Приклад (виділене слово)</i>					
1 підмет	А Золотого сонця пектораль цілий день Говерла приміряла.	1	А	Б	В	Г
2 присудок	Б Ніч в обіймах трима мое серце і сміх напівсонних речей.	2				
3 додаток	В В моєї мрії крила білі, але вони давно безсилі.	3				
4 означення	Г Серед усіх падінь і злетів в цієї правди зміст ясний.	4				
	Д Повік не зміряти нікому любові в серці золотому.					

26. Доберіть приклад до кожного випадку вживання тире.

<i>Випадок уживання тире</i>	<i>Приклад</i>					
1 тире в безсполучниковому складному реченні	А Чорна туга і біль — мої вічні жнива.	1	А	Б	В	Г
2 тире в складносурядному реченні	Б Впало покосами літо — пахне у хаті травою.	2				
3 тире між підметом і присудком	В Сmak кави пом'якшує цукром, а іноді — молоком або вершками.	3				
4 тире при однорідних членах речення	Г На річці, у лісі, на полі — усюди німа тиша.	4				
	Д Заскрипіли весла — і чайки легко посунули по Дніпру.					

27. Установіть відповідність між видом речення та прикладом.

<i>Вид речення</i>	<i>Приклад</i>					
1 складносурядне	А Оце і є той випадок єдиний, коли найбільша мужність — утекти.	1	А	Б	В	Г
2 складнопідрядне	Б А здавалось, один тільки крок — і обнімуться стомлені долі.	2				
3 безсполучникове	В Земля вдихне глибинно і жагучо на вишняках настоящий озон.	3				
4 складне з різними видами зв'язку	Г Чекаю днія, коли тобі скажу: оця строфа, нарешті, досконалі.	4				
	Д Я знаю: ти чекаєш теж, тривожно вгадуєш і любиш.					

28. Звісніте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра в дужках позначає наступне слово).

(1) *Мої* дні течуть (2) *тепер* серед степу, (3) *серед* долини, (4) *налитої* зеленим хлібом.

- А займенник
- Б прислівник
- В прийменник
- Г дієприкметник (особлива форма дієслова)
- Д дієприслівник (особлива форма дієслова)

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–33 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді й обведіть кружечком букву, яка йому відповідає.

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків), коментарі до нього й виконайте завдання 29–33.

ПРО ВИКЛИК І ЗАЙЦІВ

(1–4) Він не лише вмів творити, а мріяти й утілювати мрії в життя. І навчив цього інших. Хоча будь-хто на його місці швидко б здався, бо залишився у дванадцять років круглим сиротою – це не абищо. Утім, йому пощастило з дядьком, який не залишив племінника напризволяще. Між іншим, дядька звали Віталій Лисенко. Той самий Лисенко – батько Миколи Лисенка.

(5–10) Він міг стати видатним математиком, фізиком чи юристом, оскільки навчався на відповідних факультетах провідних тогочасних вишів у Харкові та Києві, але став «батьком українського театру». Так називав його Іван Франко. Хоча з таким же успіхом його можна було назвати «батьком української народної пісні» чи «батьком українських слів», бо пісня «Ніч яка, Господи, місячна, зоряна...» – аж ніяк не народна: слова до неї написав Михайло Старицький, а музику – Микола Лисенко. Вона навіть має офіційну назву – «Виклик», хоча про це мало хто пам'ятає.

(11–13) Як і про те, скільки слів придумав Михайло Старицький. Якби не він, не було б у нас мрії, майбутнього, байдужості, темряви, приємності, бойовища та завзяття. А також можливості описати щось чарівливе, знадливе, стуманіле, пестливе, привабливе, потужне...

(14–20) Якби не Михайло Старицький, не стала б зіркою й Проня Прокопівна, бо насправді комедію про подвійне сватання придумав Іван Нечуй-Левицький. Вона називалася «На Кожум'яках» – і про неї мало хто знов. Але Старицький був геніальним продюсером: він так переробив історію про Проню, що вона не лише стала вічною класикою театральних сцен, але також – невичерпним джерелом мемів на всі часи: «а то шкварчала ваша папіроска», «баришня лягли і просьть»... Якби в часи Старицького був YouTube, то Свирид Петрович і Проня Прокопівна були б його зірками.

(21–26) Утім, не тільки комедіями переймався Старицький. І не лише театром. Хоча згадують про нього таки найчастіше як про автора п'ес. Він також писав історичні романі. Трилогія про Богдана Хмельницького чого варта. Михайло Старицький не міг змінити мовну політику Російської імперії, тому історичну прозу писав російською. Але в тій російській на кожній сторінці – жупани, гудзики, сиві шапки, хлопці... і ще стільки слів, яких Ожегов у жодному тлумачному словнику російської мови не зафіксував...

(27–28) Кажуть, що талановита людина – талановита в усьому. Ці слова – сто відсотків про Михайла Старицького, який народився саме 14 грудня 1840 року. З днем народження, класику!

(29–41) Коментарі:

Svitlana Mormel Так, а де про переклади?

Alina Akulenko

Svitlana Mormel Це я приберегла для книжки.

Сергій Федоров

Alina Akulenko А тут, будьте ласкаві, детальніше про книжку. Я перший, щоб придбати!

Тетяна Михайлінко Так, чудова пісня «Виклик». Вона присвячена дівчині, на ім'я Степанида, яку він запрошує на побачення цим віршем.

Alina Akulenko

Тетяна Михайлінко Тож подякуймо подумки Степаниді! Аби не вона...

Тетяна Семенова З днем народження! Та величезна подяка за пісню «Ніч яка, Господи, місячна, зоряна...». Моя найулюблена пісня! Які слова, чого тільки варті мрія та майбутнє! Світла пам'ять світлій **ЛЮДИНІ!**